

**Statens jordbruksverks föreskrifter om saluföring m.m.
av utsäde av arten jordgubbe (*Fragaria x ananassa*
[Duch.]);**

SJVFS 2002:50

Utkom från trycket
den 27 juni 2002

beslutade den 12 juni 2002

Statens jordbruksverk föreskriver¹ följande med stöd av 7, 17, 19-21, 24-25 och 28 §§ utsädesförordningen (2000:1330) och 8 § förordningen (1996:146) med instruktion för Statens utsädeskontroll, samt efter samråd med Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd.

Föreskrifternas tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om kvalitetskontroll på annat sätt än genom certifiering och bestämmelser för saluföring m.m. av utsäde av arten jordgubbe (*Fragaria x ananassa* [Duch.]).

Dessa föreskrifter gäller inte för utsäde som saluförs i liten omfattning (färre än 5 000 frön per sort och år) eller för bevarande av den genetiska mångfalden.

Dessa föreskrifter gäller inte heller för leverantörer med en årsomsättning från utsädesförsäljningen som är lägre än 1,5 prisbasbelopp. Dessa leverantörer skall dock årligen anmäla sin beräknade årsomsättning från utsädesförsäljningen till Statens utsädeskontroll (Utsädeskontrollen).

Kvalitetskontroll på annat sätt än genom certifiering krävs enligt 5 § 1, 4 och 5 utsädesförordningen (2000:1330) inte för

¹ Jfr rådets direktiv 92/34/EEG av den 28 april 1992 om saluföring av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion (EGT L 157, 10.6.1992, s. 10, Celex 31992L0034), senast ändrat genom kommissionens beslut 2002/112/EG (EGT L 41, 13.2.2002, s. 44, Celex 32002D0112), kommissionens direktiv 93/48/EEG av den 23 juni 1993 om en översikt över de krav som skall uppfyllas av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion i enlighet med artikel 4 i rådets direktiv 92/34/EEG (EGT L 250, 7.10.1993, s. 1, Celex 31993L0048), kommissionens direktiv 93/64/EEG av den 5 juli 1993 om genomförandebestämmelser för tillsyn och kontroll av leverantörer och anläggningar enligt direktiv 92/34/EEG om saluföring av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion (EGT L 250, 7.10.1993, s. 33, Celex 31993L0064) och kommissionens direktiv 93/79/EEG av den 21 september 1993 om ytterligare genomförandebestämmelser för listor över sorter av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor som förs av leverantörer i enlighet med rådets direktiv 92/34/EEG (EGT L 256, 14.10.1993, s. 25, Celex 31993L0079).

1. utsäde som är avsett för export till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
2. utsäde som är avsett för
 - a. förädlingsändamål,
 - b. försöksändamål eller för vetenskapligt bruk.

Bestämmelser om saluföring m.m. av annat förökningsmaterial än utsäde av arten jordgubbe (*Fragaria x ananassa* [Duch.]) finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:96) om trädgårdsväxters sundhet m.m.

2 § Av 18 § utsädesförordningen (2000:1330) följer att utsäde endast får saluföras av godkända leverantörer.

Utsäde får dessutom endast saluföras om det uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

3 § Bestämmelser om emballage och märkning av betat utsäde finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2001:13) om emballage för betat utsäde.

Definitioner

4 § De termer och begrepp som används i utsädeslagen (1976:298) och i 13 kap. miljöbalken (1998:808) har samma betydelse i dessa föreskrifter.

I dessa föreskrifter avses med

basutsäde (elitmaterial): utsäde av en sort som har producerats direkt, eller i ett känt antal generationer, från stamutsäde och används för upprätthållande av sortens identitet och egenskaper eller för produktion av certifikatutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för basutsäde, vilket har bekräftats av en officiell kontroll,

CAC-material (Conformitas Agraria Communitatis): kategori av utsäde som uppfyller kraven för EG-kvalitet vid saluföring,

certifikatutsäde (certifierat material): utsäde av en sort som har producerats direkt, eller i ett känt antal generationer, från basutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för certifikatutsäde, vilket har bekräftats efter en officiell kontroll,

EG-kvalitet: kraven i dessa föreskrifter är uppfyllda, utom kraven i 12 § 1-2,

leverantör: en fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig saluföring eller import av utsäde, eller som producerar utsäde,

stamutsäde (utgångsmaterial): utsäde av en sort som används för upprätthållande av sortens identitet och egenskaper eller för produktion av basutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för stamutsäde, vilket har bekräftats efter en officiell kontroll,

utsäde: frö för sådd av arten jordgubbe (*Fragaria x ananassa* [Duch.]).

Krav som utsäde skall uppfylla

5 § Vid saluföring skall utsäde av samtliga kategorier

1. åtminstone vid visuell besiktning i allt väsentligt vara fritt från skadegörare som försämrar kvaliteten och tecken eller symptom på skadegörare som gör utsädet mindre användbart,

2. i allt väsentligt vara fritt från fel som kan försämra dess kvalitet som utsäde.

Utsäde som visar synliga tecken eller symptom på att inte i allt väsentligt vara fritt från skadegörare får endast saluföras om det behandlats på lämpligt sätt.

6 § Vid saluföring skall utsäde av samtliga kategorier ha tillräcklig sort-
äktighet och sortrenhet.

7 § Stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde får endast godkännas som sådant om det är av en sort som avses i 12 § 12 och endast om det uppfyller de övriga kraven i dessa föreskrifter.

Utsäde får endast godkännas som CAC-material om sorten är upptagen i en leverantörs förteckning enligt 12 § 3 och endast om det uppfyller de övriga kraven i dessa föreskrifter.

Saluföring och märkning av utsäde

8 § Utöver kraven i dessa föreskrifter får utsäde som är av en sort som är genetiskt modifierad endast saluföras om tillstånd finns enligt 13 kap. 12 § miljöbalken (1998:808) eller enligt 6 § förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer.

Att sorten är genetiskt modifierad skall framgå av märkningen på förpackningen enligt märkningskraven i 10 § och av alla dokument, officiella eller andra, som fästs på eller åtföljer utsädespartiet. Uppgift om att en sort är genetiskt modifierad skall även framgå av försäljningskataloger och annan information där sorten omnämns.

9 § Utsäde skall saluföras i enhetliga partier. Utsäde från olika partier får dock saluföras som en enda varusändning under förutsättning att leverantören registrerar de olika partiernas sammansättning och ursprung.

Utsädet skall vara

1. betecknat som CAC-material och märkt med en etikett som utfärdats av leverantören enligt 10 §, eller

2. betecknat som stamutsäde, basutsäde eller certifikatutsäde, och godkänt som sådant av Utsädeskontrollen enligt villkoren i 7 §.

Kraven på enhetliga partier respektive på registrering gäller endast för utsäde som saluförs till personer som bedriver yrkesmässig produktion av eller yrkesmässig saluföring av förökningsmaterial av arten jordgubbe. Kraven gäller inte vid saluföring till en leverantör vars verksamhet

uteslutande gäller köp av utsäde, i märkta och förseglade förpackningar, för vidare saluföring utan att förpackningen bryts.

10 § När utsäde saluförs skall förpackningen vara märkt av leverantören med en etikett. Etiketten skall vara av lämpligt material och inte ha använts tidigare. Texten skall vara tryckt på minst ett av de officiella språken i Europeiska unionen (EU).

För CAC-material skall etiketten innehålla följande rubriker:

1. "EG-kvalitet".
2. EG-medlemsstatens kod.
3. Det ansvariga officiella organets namn eller kod.
4. Leverantörens registreringsnummer.
5. Leverantörens namn.
6. Individuellt serie-, vecko- eller partinummer.
7. Datum för utfärdande av etiketten.
8. Vetenskapligt namn.
9. Sortbenämning. För en genetiskt modifierad sort anges "(genetiskt modifierad)".
10. Mängd.
11. Kategori.
12. Produktionslandets namn, vid import från ett land utanför EU.

Med ansvarigt officiellt organ enligt tredje punkten avses Utsädeskontrollen, utom vid införsel där ansvarigt organ i respektive EU-land avses.

För märkning av portionsförpackat utsäde, till personer som inte bedriver yrkesmässig produktion av eller yrkesmässig saluföring av förökningsmaterial av arten jordgubbe, gäller att märkning kan göras direkt på emballaget. Följande information skall finnas:

1. "EG-kvalitet".
2. Leverantörens namn och adress.
3. Individuellt serie-, vecko- eller partinummer.
4. Vetenskapligt namn.
5. Sortbenämning. För en genetiskt modifierad sort anges "(genetiskt modifierad)".
6. Mängd, får anges i vikt (gram), antal (st.), till antal plantor eller sträckmeter.

11 § Etiketten för stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde skall vara märkt med samma uppgifter som CAC-material enligt 10 § andra stycket, med undantag för punkterna 4, 5 och 7.

För stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde skall det också anges om materialet är "virusfritt" eller "virustestat" för virus och virusliknande organismer, särskilt strawberry green petal MLO.

Med virusfritt material menas material som antingen

1. har befunnits fritt från smitta vid test enligt internationellt erkända metoder och inte heller visat symptom på virus eller virusliknande pato-

gener vid inspektion under växtperioden och har hållits under kontrollerade förhållanden för att garantera frihet från all smitta respektive alla virus eller virusliknande patogener som förekommer inom EU för arten jordgubbe, eller

2. härstammar i ett fastställt antal generationer i direkt linje från material som inte har visat symptom på virus eller virusliknande patogener och som har hållits under kontrollerade förhållanden.

Med virustestat material menas material enligt ovan med undantag för att test och kontroll endast skall garantera frihet från vissa virus eller virusliknande patogener som förekommer inom EU för arten jordgubbe och som kan minska utsädetts användbarhet.

12 § Utsäde skall saluföras med uppgift om vilken sort det är. Sorten skall vara

1. allmänt känd och registrerad för växtförädlarrätt,
2. officiellt registrerad på annat sätt, eller
3. upptagen i en leverantörs förteckning med detaljerad beskrivning och benämning.

Varje sort skall, så långt som möjligt, ha samma benämning i alla medlemsstater.

Om det rör sig om allmänt kända sorter som avses i första punkten skall leverantören använda den officiella sortbenämningen.

Om det rör sig om en sort som redan är föremål för ansökan om växtförädlarrätt eller en officiell registrering som avses i andra punkten, skall förädlarens beteckning eller förslag till sortbenämning användas till dess att ansökan har beviljats.

Om det rör sig om en sort som har tagits upp i leverantörens förteckning enligt tredje punkten, skall det krav avseende sortäkthet och sortrenhet som anges i 6 § grundas på de detaljerade beskrivningar som finns i förteckningarna.

13 § De förteckningar som nämns i 12 § 3 skall innehålla följande

1. sortbenämning, i tillämpliga fall tillsammans med dess allmänt kända synonymer,
2. uppgifter om upprätthållare av sorten och om den förökningsmetod som tillämpas,
3. sortbeskrivning, åtminstone innehållande de karaktärer och deras uttryck som används i den sortbeskrivning som skall inges i ansökan om EG:s växtförädlarrätt där denna är tillämplig, samt
4. om möjligt, uppgifter om hur sorten skiljer sig från de sorter den närmast liknar.

Punkterna 2 och 4 gäller endast för leverantörer som förökar eller producerar utsäde.

Förteckningarna skall på begäran göras tillgängliga för Utsädeskontrollen. Leverantören skall spara dessa förteckningar i minst tre år.

Utsäde som har producerats i ett land utanför EU

14 § Utsäde får endast importeras från ett land utanför EU, om den importerande leverantören före import ser till att utsädet har samma kvalitet som utsäde som har producerats inom EU enligt dessa föreskrifter, särskilt vad gäller kvalitet, identifikation och växtskydd.

Införsel av utsäde

15 § Införsel av utsädesparti, inklusive småförpackningar, skall av importören skriftligen anmälas till Utsädeskontrollen efter införseln. Anmälan skall göras genom en årlig rapport eller på begäran från Utsädeskontrollen. Utsäde behöver dock inte anmälas om det skall användas för egen sådd. Anmälan skall ske på av Utsädeskontrollen fastställd blankett och innehålla följande uppgifter

1. ursprungsland och officiell kontrollmyndighet,
2. avsändarland,
3. sort,
4. kvantitet,
5. referensnummer,
6. uppgift om kategori,
7. typ av förpackning och märkning,
8. beträffande småförpackningar, antal förpackningar som förts in och förpackningsvikt.

Krav som skall uppfyllas av en leverantör

16 § En leverantör skall vara godkänd av Utsädeskontrollen med avseende på den verksamhet som bedrivs enligt dessa föreskrifter.

Godkännande krävs inte för en leverantör vars verksamhet uteslutande gäller köp av utsäde, i märkta och förseglade förpackningar, för vidare saluföring utan att förpackningen bryts.

17 § En leverantör skall, antingen själv, genom en annan godkänd leverantör, eller genom Utsädeskontrollen, företa kontroller på grundval av följande principer:

1. Kartlägga och övervaka sådana kritiska moment i sin produktionskedja som inverkar på utsädets kvalitet.
2. Stickprovstagning för laboratorieanalys, i syfte att kontrollera att de krav som ställs i dessa föreskrifter uppfylls.
3. Skriftlig eller annan registrering i outplånlig form av de uppgifter som avses i första och andra punkten, liksom registrering av produktion och saluföring av utsäde, som skall vara tillgänglig för Utsädeskontrollen. Dessa handlingar skall sparas i minst tre år.

En leverantör vars verksamhet på detta område är begränsad till enbart distribution av utsäde, som produceras och förpackas i andra lokaler än de

egna, behöver dock endast skriftligen eller genom outplånlig registrering i annan form föra journal över inköp och försäljning eller leverans av utsäde. Journalerna skall sparas i minst ett år.

Denna paragraf gäller inte leverantörer vars verksamhet inom detta område är begränsad till saluföring av små kvantiteter utsäde till konsumenter som inte bedriver yrkesmässig verksamhet.

18 § Om någon av de skadegörare som anges i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare förekommer på en anläggning som tillhör en leverantör som bedriver produktion av utsäde skall leverantören anmäla detta till Jordbruksverket samt vidta de åtgärder som föreskrivs av verket.

Leverantörerna skall föra protokoll över samtliga förekomster av växtskadegörare i sina lokaler och över samtliga åtgärder som vidtas med avseende på sådana förekomster. Protokollen skall sparas i minst fem år.

Kontroll och tillsyn

19 § Utsädeskontrollen skall godkänna en leverantör efter att ha undersökt om produktionsmetoderna och anläggningarna uppfyller kraven i dessa föreskrifter med avseende på den verksamhet som utövas. Godkännandet måste förnyas om en leverantör beslutar att utöva andra aktiviteter än sådana han eller hon fått godkännande för.

Utsädeskontrollen skall vidta nödvändiga åtgärder om de krav som avses i första stycket inte längre uppfylls.

20 § Tillsynen och kontrollen av leverantörer och anläggningar skall utföras regelbundet av Utsädeskontrollen eller på dess ansvar. Utsädeskontrollen skall ha fritt tillträde till alla delar av anläggningarna för att säkerställa att kraven i dessa föreskrifter uppfylls.

Om det vid tillsyn och kontroll visar sig att utsäde inte uppfyller kraven skall Utsädeskontrollen vidta lämpliga åtgärder i det enskilda fallet för att säkerställa att bestämmelserna i dessa föreskrifter iakttas eller, om detta inte är möjligt, förbjuda saluföring av detta utsäde inom EU.

21 § Utsädeskontrollen skall inspektera utsäde under produktionen och saluföringen, i fråga om CAC-material genom stickprov, för att kontrollera att kraven och villkoren i dessa föreskrifter uppfylls.

22 § Om det visar sig att utsäde som saluförs av en viss leverantör inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter, skall Utsädeskontrollen se till att lämpliga åtgärder vidtas beträffande denna leverantör. Om leverantören förbjudits att saluföra utsäde skall Europeiska gemenskapernas kommission och de behöriga nationella organen i medlemsstaterna underrättas.

Alla sådana åtgärder skall avbrytas så snart det med tillräcklig säkerhet har fastställts att det utsäde som är avsett att saluföras av leverantören i framtiden kommer att uppfylla kraven i dessa föreskrifter.

Bestämmelser för genomförandet av tillsyn och kontroll av en leverantör och av en anläggning

23 § När en leverantör själv, eller genom annan godkänd leverantör, företagit de kontroller som skall ske enligt 17 § skall kontroll och övervakning utföras av Utsädeskontrollen enligt 24-27 §§. Bestämmelserna i 24-27 §§ gäller endast de leverantörer som förökar och producerar utsäde.

24 § Utsädeskontrollen skall regelbundet, minst en gång om året vid lämplig tidpunkt, övervaka och kontrollera leverantörerna och deras anläggningar för att se till att de krav som anges i dessa föreskrifter och som är relevanta för varje enskild leverantör är uppfyllda.

25 § Utsädeskontrollen skall övervaka och kontrollera både leverantörens kartläggning av de kritiska momenten i produktionsprocessen enligt 17 § 1, och dennes handlingar enligt 17 § 3, för att se till att följande krav är uppfyllda:

1. Leverantören skall i förekommande fall fortlöpande ta hänsyn till följande kritiska punkter:

a. Kvalitet på utsäde som används för att påbörja produktionsprocessen.

b. Sådd, utplantering, kruksättning och plantering av förökningsmaterial för att producera utsäde.

c. Att villkoren i 5, 6, 9 och 10 §§ i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare, uppfylls.

d. Produktionsplan och -metod.

e. Allmän växtskötsel.

f. Förökningsverksamhet.

g. Skördeverksamhet.

h. Hygien.

i. Behandling.

j. Förpackning.

k. Lagring.

l. Transport.

m. Administration.

2. Leverantören skall föra journal i syfte att hålla fullständiga uppgifter tillgängliga för Utsädeskontrollen om utsäde, plantor och andra föremål som har köpts för att lagras och planteras på anläggningen, som är under produktion eller som har skickats någon annanstans samt uppgifter om eventuella kemiska behandlingar som plantorna har genomgått.

Leverantören skall spara journalen i minst tre år och tillhörande handlingar i minst ett år.

3. Leverantören skall vara personligen anträffbar eller utse en annan person med fackmässig erfarenhet från växtproduktion och växtskyddsfrågor för att sköta kontakterna med Utsädeskontrollen och Jordbruksverket.

4. Leverantören skall i nödvändig utsträckning och vid lämpliga tidpunkter utföra visuell besiktning på ett sätt som är godkänt av Utsädeskontrollen.

5. Leverantören skall se till att den person som företräder Utsädeskontrollen ges tillträde, särskilt för kontroller och provtagningar, och tillgång till den journal med tillhörande handlingar som avses i 2.

6. Leverantören skall även på andra sätt samarbeta med Utsädeskontrollen och Jordbruksverket.

26 § Vad beträffar upprättande och genomförande av metoder för tillsyn och kontroll av de kritiska punkterna enligt 17 § 1 skall Utsädeskontrollen övervaka och kontrollera leverantören för att säkerställa att sådana metoder fortlöpande används i förekommande fall. Särskild vikt skall då läggas vid följande:

1. Tillgången till och den faktiska användningen av metoderna för kontroll av var och en av de kritiska punkterna som anges i 25 §.

2. Tillförlitligheten hos metoderna.

3. Metodernas lämplighet vid bedömning av produktions- och försäljningsarrangemangen, även i administrativt hänseende.

4. Att leverantörens personal har tillräcklig kompetens för att utföra kontrollerna.

27 § Vad beträffar provtagning för laboratorieanalys enligt 17 § 2 skall Utsädeskontrollen övervaka och kontrollera leverantören för att säkerställa att följande är uppfyllt i förekommande fall:

1. Prov skall tas ut under olika stadier i produktionsprocessen så ofta som Utsädeskontrollen fastställde när produktionsmetoderna kontrollerades vid godkännandet enligt 19 §.

2. Prov skall tas ut på ett fackmässigt riktigt sätt med hjälp av tillförlitliga statistiska metoder med hänsyn till den analys som skall göras.

3. De personer som tar ut proven skall vara kompetenta att utföra uppgiften.

Undantag

28 § Vid brist på utsäde, eller om det annars finns särskilda skäl, kan Jordbruksverket medge undantag från de krav som angivits i dessa föreskrifter, om det inte strider mot EG:s bestämmelser.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna författning träder i kraft den 1 augusti 2002.

Till och med den 31 december 2004 får utsäde saluföras även om det inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

CARL JOHAN LIDÉN

Eva Dahlberg
(Växtodlingsenheten)